

Błota Klócieńskie PLH040031. Formularze ocen – gatunki zwierząt. 2012

Autor: Michał Kosowicz

1188 **Kumak nizinny** *Bombina bombina*

Opis stanowiska: Do oceny stanu kumaka nizinnego na terenie obszaru Błota Klócieńskie PLH040031 wybrano (jako reprezentatywny dla całego terenu) jeden z niewielkich zbiorników wodnych o powierzchni ok. 0,35ha na działkach ewidencyjnych 522/1 i 522/2 na terenie płatu GUID 3BAC.

Ocena stanu zachowania stanowiska:

Działka: 522/1 i 522/2

Współrzędne stanowiska: N 52°32'3.64", E 19°12'37.53",

Daty obserwacji: 18 V 2012, 28 VI 2012, 26 VII 2012

Autorzy: Michał Kosowicz, Mateusz Kosowicz

PARAMETR/wskaźnik	Charakterystyka	Wartość/opis	Liczba punktów	Ocena
POPULACJA	Osobniki dorosłe	Około 70-100 samców (populację w całym płacie GUID CE9B oszacowano na ponad 1000 osobników dorosłych)	-	FV
SIEDLISKO	Roślinność szuwarowa (pokrycie powierzchni)	Pokrycie powierzchni zbiornika ok. 30%	1	FV (11 pkt.)
	Roślinność szuwarowa (wysokość)	Poniżej 1 m.	1	
	Roślinność zanurzona i pływająca (bez szuwaru)	Liczna roślinność zanurzona	1	
	Nachylenie brzegów	Łagodne	1	
	Zacienienie zbiornika	Poniżej 30% brzegu z roślinnością wysoką	1	
	Obecność ryb	Nie stwierdzono obecności ryb	1	
	Zabudowa otoczenia	Najbliższe zabudowanie w odległości ok. 700 m.	1	
	Inne zbiorniki wodne w odległości do 500 m	Liczne zbiorniki wodne połączone siecią rowów melioracyjnych, najbliższy w odległości ok. 100 m.	1	
	Droga asfaltowa	Brak w pobliżu. W odległości ok. 200 m. droga gruntowa.	1	
	Bariery wokół brzegu zbiornika	Brak barier	1	
Płycizny	Występują płycizny	1		
PERSPEKTYWY ZACHOWANIA	Zbiornik leży na terenie Niecki Klócieńskiej, w kompleksie łąk otaczających Jezioro Rakutowskie.			FV

	Pomimo znacznego obniżenia poziomu wód w ostatnich latach stan środowiska pozwala na stwierdzenie, że stanowisko to w najbliższym czasie (10 lat trwania planu) nie ulegnie zanikowi	
OCENA OGÓLNA		FV

Największą populację kumaka nizinnego na terenie obszaru Błota Kłócieńskie PLH040031 stwierdzono w rowach melioracyjnych oraz rozlewiskach na granicy uroczyska Olszyny Rakutowskie (północno-zachodnia część) i łąk przylegających do Jeziora Rakutowskiego oraz małych w zbiornikach wodnych i rowach na terenie łąk przylegających do w/w jeziora – płat GUID 3BAC. Pojedyncze kumaki występowały w zastoiskach przy trzech starych tamach bobrowych: (płaty GUID 6DC0 i E8E4). Niewielka populacja (oszacowana na ok. 50-100 osobników) zasiedlała zarastające bagienka nad Klótnią-Rakutówką (płat GUID 9B1E). W związku z postępującym procesem przesuszania terenu Niecki Kłócieńskiej (zjawisko podkreślane w projekcie Planu Ochrony Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego) przed badaniami terenowymi była obawa, że populacja tego gatunku płaza (silnie związanego z płytkimi, ciepłymi zbiornikami wodnymi) uległa dużemu spadkowi liczebnemu. Jednak penetracja terenu wykazała liczną populację kumaka, której stan zachowania określono na poziomie „C”. Wielkość populacji według zgrubnego szacunku wynosi ponad 3000 osobników.

Lista najważniejszych aktualnych i przewidywanych oddziaływań (zagrożeń) na gatunek i jego siedlisko na badanym stanowisku:

J02.01 - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie (osuszenie terenu przez nadmierną meliorację w latach suchych)

H01.03 - inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych (trafiające do rowów melioracyjnych ścieki z gospodarstw domowych pozbawionych kanalizacji i oczyszczalni przydomowych).

H01.05 - rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem (nawożenie, pestycydy)

Według oceny stanu zachowania gatunków zwierząt (projekt raportu do Komisji Europejskiej) kumak nizinny w Polsce otrzymał ocenę ogólną U1 ze względu na niezadawalający stan siedlisk tego gatunku.

Metodyka (ocena) populacji bobra:

Populacja:

FV – pełna rodzina wielopokoleniowa osiadła na określonym terenie zasobnym w pokarm.

U1 – młoda rodzina (para dorosłych z młodym lub z młodymi) zasiedlająca teren o niewysokiej zasobności w pokarm

U2 - 1-2 osobniki bez przychówku penetrujące teren o niewielkiej zasobności w pokarm

Siedlisko:

FV – obfita baza pokarmowa gwarantująca pokarm kilka lat, występuje samo odnawianie żeru; są dogodne miejsca do zakładania nor lub żeremi (wychowywanie młodych, zimowanie)

U1- niewielka baza żerowa, niewystarczająca na przetrwanie zwierząt w jednym miejscu kilku lat, brak odpowiednich miejsc na zasiedlenie terenu na czas dłuższy lub występują wyraźne konflikty działalności bobrów i interesu właścicieli-użytkowników gruntów (szkody obniżające plonowanie lub niebezpieczeństwo powodzi – tereny zalewowe, przyległe do obwałowań rzek lub kanałów

U2 – Niekłady żerowania, widoczne próby budowy nor lub tam, zakończone niepowodzeniem lub zniszczone (procesy naturalne lub antropopresja)

Perspektywy zachowania siedliska gatunku:

FV - Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska gatunku w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

U1 - Zachowanie siedliska gatunku w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom.

U2 - Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia.

1337 Bóbr *Castor fiber*

Opis stanowiska: do dokonania oceny stanu populacji bobra na terenie Błota Kłócieńskie PLH040031 wybrano transekt o długości ok. 800 m. wzdłuż rowu melioracyjnego przebiegającego przez działkę ewidencyjną nr. 300 i 301 na granicy z działkami: 57, 58, 59, 67, 69/1, w płacie GUID 5F94.

Ocena stanu zachowania stanowiska:

Działka: 300, 301, 57, 58, 59, 67, 69/1

Początek transektu: N 52° 30' 38.28" E 19° 14' 45.57" (działka ew. 300)

Koniec transektu: N 52° 30' 16.79" E 19° 14' 46.99" (działka ew. 301)

Daty obserwacji: 18 V 2012, 28 VI 2012, 26 VII 2012

Autorzy: Michał Kosowicz, Mateusz Kosowicz

PARAMETR/wskaźnik	Charakterystyka	Wartość/opis	Ocena
POPULACJA	Obecność w siedlisku	świeże ślady bytności wydry w zagęszczeniu 1 osobnik na 1-3 do kilometrów cieku (linii brzegowej jeziora), populacja trwała.	FV
SIEDLISKO	Baza pokarmowa	Dostępna bogata baza pokarmowa tak roślin zielnych, jak drzew i krzewów liściastych. Występuje samo odnawianie żeru	FV
	Dostępność miejsc do rozrodu	Dostępne są miejsca dogodne do zakładania nor .	FV
PERSPEKTYWY ZACHOWANIA	Pomimo niewielkich konfliktów z właścicielami użytkującymi działki rolnicze stan populacji oraz środowiska przyrodniczego pozwala na określenie szans zachowania gatunku na omawianym terenie na FV		FV
OCENA OGÓLNA			FV

Stanowisko bobra europejskiego na terenie uroczyska „Olszyny Rakutowskie” istnieje nieprzerwanie od momentu wsiedlenia pierwszych osobników w 1981 roku. Jest to populacja stabilna, zasiedlająca teren wzdłuż rzeki Kłótni/Rakutówki, wokół Jeziora Rakutowskiego oraz rowy melioracyjne wokół jeziora i na terenie w/w uroczyska (na mapie płat GUID 5F94). Populacja ta stała się też (zgodnie z założeniami) populacją mateczną dla bobrów, które zasiedliły tereny na południe od omawianego obszaru. Wielkość populacji obszaru Natura 2000 Błota Kłócieńskie PLH040031 oszacowano na 12-20 osobników, a stan jej zachowania określono na “FV”.

Lista najważniejszych aktualnych i przewidywanych oddziaływań (zagrożeń) na gatunek i jego siedlisko na badanym stanowisku:

G05.04 - wandalizm

B02.02 - wycinka lasu

E03.01 - pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych

F03.02.03 - chwywanie, trucie, kłusownictwo

Według oceny stanu zachowania gatunków zwierząt (projekt raportu do Komisji Europejskiej) bóbr w Polsce nie jest obecnie zagrożony (ocena ogólna stanu zachowania: FV).

Metodyka (ocena) populacji wydry:

Metoda inwentaryzacji: Poszukiwania śladów wydry (tropów, odchodów, śladów żerowania); współrzędne geograficzne śladów rejestrowano za pomocą przenośnego urządzenia GPS.

Populacja:

FV – świeże ślady bytności wydry w zagęszczeniu 1 osobnik na 3 do 5 kilometrów cieku (linii brzegowej jeziora), populacja trwała.

U1 – kilkukrotne stwierdzenie obecności wydry, zagęszczenie poniżej 1 osobnika na 5 kilometrów cieku/linii brzegowej jeziora.

U2 – pojedyncze stwierdzenie obecności wydry (jedno stwierdzenie na całym obszarze lub wyłącznie dane literaturowe).

Siedlisko:

FV – siedlisko dobrze zachowane, brzegi wód porasta roślinność zapewniająca wydrom schronienie, możliwość budowy i zasiedlenia nor; baza pokarmowa oceniona jako bogata (wywiad środowiskowy, obserwacje własne – brak dokładnych danych o ilości biomasy).

U1 – siedlisko przekształcone, cieki regulowane, niszczone roślinność nadbrzeżna, baza pokarmowa nieokreślona (brak danych o biomasy) lub istnieją konflikty z właścicielami gospodarstw rybackich.

U2 – Siedlisko przekształcone, brak miejsc do bytowania osobników osiadłych (rozrodu), silna antropopresja, wody o niskiej klasie czystości (zanieczyszczone), mała baza pokarmowa.

Perspektywy zachowania siedliska gatunku:

FV - Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska gatunku w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

U1 - Zachowanie siedliska gatunku w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom.

U2 - Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia.

1355 Wydra *Lutra lutra*

Opis stanowiska: do dokonania oceny stanu populacji wydry na terenie obszaru Błota Kłócińskie PLH040031 wybrano transekt o długości ok. 600 m. wzdłuż rzeki Rakutówki/Kłótni (od jeziora Żłoby w kierunku Jeziora Rakutowskiego), w płacie GUID 8D09.

Ocena stanu zachowania stanowiska:

Działka: 1039

Początek transektu: N 52° 31' 35.86" E 19° 15' 10.53"

Koniec transektu: N 52° 31' 37.74" E 19° 14' 39.52"

Daty obserwacji: 18 V 2012, 28 VI 2012, 26 VII 2012

Autorzy: Michał Kosowicz, Mateusz Kosowicz

PARAMETR/wskaźnik	Charakterystyka	Wartość/opis	Ocena
POPULACJA	Obecność w siedlisku	Świeże ślady bytności wydry, na określonym terenie zasobnym w pokarm.	FV
	Areal zajmowany przez populację	Wydra obserwowana jest na całym odpowiadającym jej terenie (obszar ok. 206,90 ha).	FV
SIEDLISKO	Baza pokarmowa	Według szacunku dostępna bogata baza pokarmowa w Jeziorze Rakutowskim oraz rzece Rakutówce/Kłótni (wywiad środowiskowy, obserwacje własne – brak dokładnych danych o ilości biomasy).	FV
	Dostępność miejsc do rozrodu	Siedlisko dobrze zachowane, brzegi wód porasta roślinność zapewniająca wydrom schronienie, możliwość budowy i zasiedlenia nor;	FV
PERSPEKTYWY ZACHOWANIA	Aktualnie jedynym zagrożeniem dla wydry na omawianym terenie jest obecność konkurencyjnej dla niej norki amerykańskiej <i>Neovison vison</i> . Perspektywy zachowania gatunku można ocenić na najwyższym poziomie.		FV
OCENA OGÓLNA			FV

Populacja wydry na terenie obszaru Natura 2000 Błota Kłócińskie w okolicy Jeziora Rakutowskiego jest stała od wielu lat i utrzymuje się na jednakowym poziomie. Stan populacji utrzymano zgodnie z SDF z 2008 roku na poziomie "C", a stan jej ochrony określono na "FV". Wielkość populacji oceniono na 6 do 10 osobników dorosłych.

Lista najważniejszych aktualnych i przewidywanych oddziaływań (zagrożeń) na gatunek i jego siedlisko na badanym stanowisku:

I01 - nierodzące gatunki zaborcze

E03.01 - pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych

H01.05 - rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem

Według oceny stanu zachowania gatunków zwierząt (projektu raportu do Komisji Europejskiej) wydra w Polsce nie jest obecnie zagrożona (ocena ogólna stanu zachowania: FV).

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Występowanie tego gatunku (jedna obserwacja bezpośrednia) stwierdzono w niewielkim zbiorniku wodnym w pobliżu rzeki Rakutowki i jeziora Żłoby na północny wschód od rezerwatu Olszyny Rakutowskie – płat GUID B851. Zgodnie z metodyką GIOŚ nie ocenia się stanu ochrony traszki na podstawie jednego stanowiska. Konieczne byłyby co najmniej dwuletnie badania monitoringowe dla możliwości waloryzacji stanu populacji traszki grzebieniastej na danym obszarze. Prawdopodobnie dalsze badania wykażą traszki grzebieniaste w większej ilości niewielkich zbiorników wodnych na terenie obszaru Błota Kłócieńskie. Celem pełnego rozpoznania stanu populacji tego gatunku należałoby zaplanować pełny monitoring zgodny z metodyką GIOŚ – około 100 godzin terenowych plus do 200 godzin laboratoryjnych i kularowych (literatura, analiza danych). Na chwilę obecną stan zachowania populacji traszki grzebieniastej na obszarze Błota Kłócieńskie PLH040031 określono na poziomie “D”.

Według oceny stanu zachowania gatunków zwierząt (projekt raportu do Komisji Europejskiej) traszka grzebieniasta w Polsce otrzymała ocenę ogólną U1 (stan niezadowolający). Jej składowe to: zasięg właściwy (FV), populacja i siedlisko- stan niezadowolający (U1), a perspektywy zachowania gatunku nieznane (XX).